

Н.В. Тільняк

Старший викладач, кандидат педагогічних наук,

КПІ ім. Ігоря Сікорського

**ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ
ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ НА ОСНОВІ ВИВЧЕННЯ
КУРСУ «УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ
СПРЯМУВАННЯМ**

Проблема підвищення комунікативної культури є особливо актуальною для вищої технічної освіти. Одним з проявів складної ситуації в сфері мовної культури сучасного суспільства є мовна безграмотність випускників технічних закладів. Вивчення культури мови особливо важливо для представників технічних спеціальностей, адже саме ця категорія студентів становить потенціал науково-технічної інтелігенції суспільства. Вивчаючи дисципліну, інженер долає тенденційність технічної спрямованості в мисленні, отримує можливість глибше і повніше розкрити себе, зрозуміти інших людей. Спрямованість на гуманізацію і гуманітаризацію сучасної освіти вимагає від студентів володіння на високому рівні мовною культурою.

Нині, вочевидь, існує об'єктивна потреба в модернізації мовної освіти у вищих навчальних закладах, що готують фахівців технічних спеціальностей; вироблені стратегії розвитку системи професійно-мовленнєвої діяльності, визначенні пріоритетів сучасного ринку праці, активному поширенні інноваційних технологій навчання, створенні науково-методичного супроводу для професійного самовдосконалення кожного фахівця через розроблення і реалізацію нових навчальних робочих програм курсу «Українська мова за професійним спрямуванням».

Низка наукових досліджень проблеми формування мовної, мовленнєвої і комунікативної компетенцій (Л.Барановська, Г.Берегова, Г.Бондаренко, В.Борисенко, І.Дроздова, Л.Лучкіна, Л.Мацько, В.Михайлюк, Л.Паламар, Т.Русак, Я.Януш та ін.) сприяли вдосконаленню системи професійної мовленнєвої підготовки студентів, виявленню протиріч (між реаліями сучасного світу і якістю підготовки спеціалістів, між високими вимогами до майбутньої професії і неготовністю на мовному рівні виконувати завдання професійної діяльності, між значною затеоретизованістю матеріалу і невмінням його застосовувати в професійній комунікативній ситуації) у системі вишів технічного напрямку підготовки.

Увага до створення наукового тексту зумовлює поглиблення знань щодо оцінки наукових творів, вироблення навичок моделювання проблеми, визначення актуальності дослідження, його теоретичного і практичного призначення, входження конкретного дослідження у відповідну наукову тему. Наукова діяльність передбачає вміння інтерпретувати свої винаходи, тобто вміти пристосовувати їх до правил мовної поведінки в науковій дискусії, володіння навичками коректності у виступах, обговореннях проблемних тем.

Наукове спілкування будь-якої галузі знань передусім передбачає використання спеціальної лексики. До спеціальної лексики належать усі лексичні засоби, пов'язані з професійною діяльністю людини (крім діалектизмів, арготизмів, жаргонізмів). Спеціальна лексика піддається особливому нормуванню, в основу якого покладена не літературна, а виробнича правильність, продиктована не нормами слововживання, а умовами відповідної підсистеми [1].

Дисципліна «Українська мова за професійним спрямуванням» належить до навчальних дисциплін соціально-гуманітарної підготовки та

призначена для бакалаврів усіх напрямів, як технічних так і гуманітарних та соціально-економічних спеціальностей.

У сучасних умовах низька мовна культура є чинником, що негативно впливає на конкурентоспроможність фахівців технічної сфери. Чим вище рівень культури людини (в тому числі і мовної), тим продуктивніше він буде вирішувати завдання професійної діяльності. Тому одним із пріоритетних завдань вітчизняної освіти стає підготовка інженерів, що володіють необхідними технічними знаннями, що мають навички спілкування у діловій сфері, грамотно пишуть, що вміють користуватися всіма засобами рідної мови, тобто готових до майбутньої професійної діяльності. Культура мовлення – це «поєднання мислення і мови, точність вираження думок, почуттів, ясність, зрозумілість смислових зв'язків і відношень одиниць мови в мовленні зв'язкам і відношенням предметів і явищ у реальній дійсності. Культурі професійного мовлення, як і культурі професійного спілкування, потрібно вчити на всіх етапах підготовки, перепідготовки та підвищенні кваліфікації спеціалістів технічних напрямків підготовки» [2, с. 64].

Як учасники сучасного наукового дискурсу, фахівці технічних спеціальностей мають володіти інформацією про рівень розвитку сучасної української літературної мови; про науковий стиль як важливу форму втілення наукової інформації; про вплив науково-професійної діяльності на розбудову національної словникової бази; про функціональне навантаження конкретних терміносистем.

Таким чином, при вивченні курсу «Українська мова за професійним спрямуванням» студент зможе навчитися застосовувати норми культури мовлення, успішно презентувати результати своєї наукової діяльності, умітиме володіти стилістичними засобами наукового тексту та термінологічною лексикою.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Криськів М. Й. Підвищення мовленнєвої компетентності майбутніх юристів як дидактична проблема / М. Й. Криськів // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія : педагогіка. – Тернопіль, 2006. – № 8. – С. 102–106.
2. Сидоренко Л. М. Мовна та мовленнєва компетентності як складові підготовки спеціаліста технічного напрямку /Л. М. Сидоренко, Н.В.Тільняк // Вісник НТУУ «КПІ»: збірник наукових праць. – Випуск 5(II).- К: НТУУ «КПІ», 2015.- С. 60-67.